

Bij een daling van de marktrente met 1 procentpunt stijgt de kostendekkende premie met meer dan 25%. De spreiding van het verschil over 3 of 5 jaar biedt alleen voor de korte termijn enig soelaas.

Wij geven de voorkeur aan het handhaven van de huidige methode van dempen op basis van verwacht rendement, met als aanvaard alternatief demping met behulp van een voortschrijdend gemiddelde rente (de huidige) over een langere periode (10 jaar). De effecten van de nu voorgestelde methode zijn zeer fors met als gevolg dat aan deelnemers moet worden uitgelegd dat voor een fors lagere opbouw (ca. 25%) toch een hogere premie moet worden betaald. Dit klemt des te meer vanwege het feit dat de financiële positie van onze fondsen geen aanleiding geeft tot dergelijke forse ingrepen. Deze zullen het draagvlak voor het verplichte collectieve stelsel, waar wij veel waarde aan hechten, naar onze inschatting niet ten goede komen.

Overgangsbepalingen

Bij de uitwerking moet zorgvuldig aandacht worden besteed aan de overgang van het bestaande naar het nieuwe kader. De voorgestelde methodiek kan immers leiden tot een sterke verhoging van de kostendekkende premie. Voorkomen moet worden dat feitelijke premies in korte tijd fors moeten worden verhoogd.

Toezicht

Op meerdere plaatsen in het document wordt verwezen naar (nadere) uitwerkingen die nog moeten komen. Dit is op zichzelf begrijpelijk en niet bezwaarlijk. Van belang is evenwel dat de inhoud van de regelgeving op democratische wijze getoetst kan worden. Daarnaast is van groot belang dat de bevoegdheid tot het stellen van regels niet samenvalt met het houden van toezicht op diezelfde regels.

Wet- en regelgeving is de primaire verantwoordelijkheid van de minister van SZW. Het is aan het parlement om die wet- en regelgeving goed te keuren. Daar waar de wetgever een begrip als 'evenwichtige belangenafweging' niet inhoudelijk invult kan er ten aanzien van die inhoudelijke toets geen rol zijn weggelegd voor de toezichthouder; regels en toezicht zouden dan immers in één hand komen te liggen. In die situatie hoort de beoordeling of een bestuur in redelijkheid tot een bepaald besluit had kunnen komen bij de rechter.

Het reële contract: de voor- en de nadelen

Aan zowel het nominale als het nieuwe reële contract zijn voor- en nadelen verbonden. Dat is op zichzelf logisch en leidt ertoe dat sociale partners en bestuurders zich van de verschillende consequenties goed bewust moeten zijn alvorens een goed afgewogen beslissing kan worden genomen.

In het consultatiedocument wordt echter op meerdere plaatsen de indruk gewekt dat het kabinet de financiële voordelen die het reële contract in goede tijden voor alle belanghebbenden zou kunnen opleveren wenst af te romen.

Op meerdere plaatsen wordt opgemerkt dat het Witteveenkader ertoe zou kunnen leiden dat er noodzakelijkerwijs een egaliseringsreserve moet worden ingesteld. Een dergelijke 'verplichting' wordt afgewezen. Ontwikkelingen op financiële markten (in positieve zin) of in levensverwachting (in negatieve zin) mogen er niet toe leiden dat een regeling bovenmatig kan worden. Dat past niet bij een regeling als het reële contract; in zo'n regeling waarin het neerwaartse risico volledig wordt doorberekend aan de deelnemers ligt het voor de hand dat ook het opwaartse 'risico' volledig kan worden toebedeeld. Het voorstel zou dan ook zijn om de fiscale wetgeving hierop aan te passen door het nieuwe contract ook fiscaal een eigen karakter toe te kennen.

Een andere mogelijkheid is dat het nieuwe contract fiscaal als een premieovereenkomst wordt behandeld. De premie dient dan voor het fiscale maximum als uitgangspunt genomen te worden. Ook in dat geval komen dan zowel positieve als negatieve beleggingsrendementen voor rekening van deelnemers.

Conclusie

Wij missen in het consultatiedocument een goede onderbouwing voor het feit dat het kabinet op meerdere onderdelen afstand neemt van hetgeen eerder in de Hoofdlijnnota en de op basis daarvan gevoerde debatten in de Tweede Kamer is besproken. Waar sociale partners en bestuurders door zowel politiek als toezichthouder steeds opgeroepen worden om met voortvarendheid met het nieuwe contract aan de gang te gaan mag van die wetgever consistentie in de voorstellen worden verwacht. Zonder consistentie kan in redelijkheid niet van andere partijen worden verwacht dat besluitvorming plaatsvindt op basis van ideeën die nog in wet- en regelgeving moeten worden omgezet.

Dat klemt des te meer omdat een aantal van die wijzigingen grote materiële consequenties heeft voor SPF en SPOV, maar - naar onze inschatting - eveneens voor veel andere fondsen. De forse consequenties leiden er uiteraard ook toe dat het onderhandelingsproces tussen sociale partners hierdoor wordt bemoeilijkt. Het kabinet geeft er in dit document geen enkele blijk van dat het zich bewust is van deze effecten.

Wij doen een dringend beroep op u om deze onderdelen in heroverweging te nemen. Tevens vragen wij u om mogelijke voorstellen voor een tussenvariant vanuit een positieve insteek te beoordelen.

Wij vragen daarbij ook aandacht voor een goed evenwicht tussen een compleet en transparant contract enerzijds en het in stand houden van een bepaalde mate van bestuurlijke beleidsruimte anderzijds. Automatische besturing achten wij niet wenselijk.

De Deelnemersraad en het Verantwoordingsorgaan van zowel SPF als SPOV hebben tijdens hun gezamenlijk overleg hun steun uitgesproken voor de reactie van de beide fondsbesturen. Vanuit die houding hebben de voorzitters van deze organen besloten deze brief mede te ondertekenen.

Hoogachtend,
Bestuur SPF

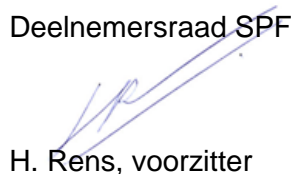
C.A. Linse, voorzitter

Bestuur SPOV

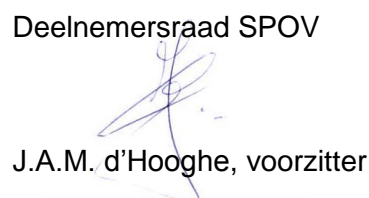
P.P. Witte, voorzitter

Deelnemersraad SPF

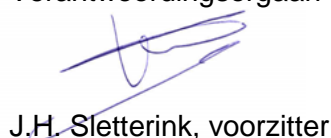
H. Rens, voorzitter

Deelnemersraad SPOV

J.A.M. d'Hooghe, voorzitter

Verantwoordingsorgaan SPF

J.H. Sletterink, voorzitter

Verantwoordingsorgaan SPOV

drs. H.J.E. Modderman, voorzitter

Technische aspecten premievaststelling

Als de kostendekkende premie voor meerdere jaren wordt vastgezet, wordt niet alleen voorbij gegaan aan tussentijdse ontwikkelingen in de rente, maar ook aan wijzigingen in onder meer het bestand en de overlevingsgrondslagen.

De noodzaak van het verschil tussen het nominale en het reële contract (3 c.q. 5 jaar) is discutabel en ongewenst. De aangevoerde argumentatie (in een reël contract worden alle resultaten door de deelnemers gedragen en is er dus minder noodzaak om de premie zo snel mogelijk op kostendekkend niveau te brengen) gaat eraan voorbij dat een verlies op premie niet alleen door de actieven maar ook door de slapers en gepensioneerden wordt gedragen. Verder is niet duidelijk waarom op dit punt wel onderscheid wordt gemaakt, terwijl op andere onderdelen verschillen zoveel mogelijk worden vermeden om arbitrage te voorkomen. Voor de eenvoud zou het beter zijn in beide contracten een duur van 5 jaar te hanteren.

In de rentevoet waarop de kostendekkende premie in het reële contract wordt berekend is een afslag opgenomen voor inflatie. Hiervoor wordt uitgegaan van de prijsinflatie, ongeacht of de indexatie-ambitie gekoppeld is aan de loon- of de prijsinflatie. Dit is niet logisch: een regeling met loonindexatie beoogt hogere uitkeringen dan een regeling met prijsindexatie. Daarbij hoort een hogere kostendekkende premie.

Afgezien van de 3- of 5-jaarsingroeiperiode mag premiekorting ten opzichte van de kostendekkende premie alleen worden verleend als de reële dekkingsgraad hoger is dan 100%. In dit verband wordt de reële dekkingsgraad berekend door de verplichtingen vast te stellen op basis van de risicovrije rente, dus zonder risico-opslag. Dit komt neer op een nominale dekkingsgraad van 140-150%.

Deze premiekortingsgrens geldt zowel voor het nominale als het reële contract, maar voor geen van beide contracten is deze grens consistent met de uitgangspunten van het contract.

Bij de keuze voor het nominale contract hechten sociale partners vooral belang aan zekerheid en minder aan indexatie. Zij accepteren bewust dat de indexatieperspectieven bescheiden zijn en dit wordt ook aan de deelnemers gecommuniceerd. Daar past niet bij dat de wetgever indexatie voorrang geeft boven premiekorting: sociale partners hebben het recht een prijsverlaging te laten prevaleren boven indexatie, uiteraard op voorwaarde dat de deelnemers daarover worden geïnformeerd. Daarbij hoort logischerwijs dat premiekorting mag worden gegeven zodra het primaire uitgangspunt (de zekerheid) is gerealiseerd, met andere woorden als de dekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad die behoort bij het VEV.

Als de wetgever ertoe dwingt om indexatie voorrang te geven boven premieverlaging dreigt het gevaar dat sociale partners zullen kiezen voor een soberder pensioenformule.

Bij de uitgangspunten van het reële contract past dat gunstige financiële ontwikkelingen in de eerste plaats ten goede komen aan alle deelnemers (= werknemers, slapers en gepensioneerden). Zij dragen immers ook het neerwaartse risico. Als er boven een reële dekkingsgraad van 100% ruimte is voor uitdeling, zouden in eerste instantie alle deelnemers daarvan moeten profiteren. Pas in tweede instantie, dus vanaf een reële dekkingsgraad die beduidend hoger is dan 100% ((bijvoorbeeld 15%), zou een premiekorting in beeld moeten komen. De voorgestelde premiekortingsgrens wijkt af van de grens waarboven volledig mag worden geïndexeerd in geval van een nominaal contract met voorwaardelijke indexatie.

Daarnaast speelt de dekkinggraad die bij het VEV hoort een belangrijke rol. Het hanteren van zoveel verschillende grenswaarden is niet bevorderlijk voor de transparantie.

De reële dekkinggraad wordt in dit verband berekend op basis van de prijsinflatie, ook als de ambitie looninflatie is. Hiervoor geldt hetzelfde als voor de kostendeekkende premie, namelijk dat dit niet logisch is gezien de hogere waarde van loonindexatie. Bij een regeling met loonindexatie hoort dus een hogere premiekortingsgrens dan bij een regeling met prijsindexatie.